

Tallinna kahepaiksete inventuur

Aruanne

Riinu Rannap
Elin Soomets
Jekaterina Pesotski

MTÜ Põhjakonn

Tallinn 2020

Sisukord

Sissejuhatus.....	3
1. Pääsküla prügilat ümbritsev roheala	3
2. Pilliroo-Põdra roheala	6
3. Veskimetsa (Kõrgepinge tänav T6 ja Tallinna Loomaaia paksunahaliste maja vaheline ala)	9
4. Mõigu tiigid, sh Pühamäe järv.....	12
5. Vao rohekoridor (Gaasi ja Paneeli tn vaheline lõik).....	15
6. Merimetsa kaitseala ja selle lähiümbrus	17
7. Meeliku-Lageloo tänavate vaheline jäätmaa.....	19
Kokkuvõte	20

Sissejuhatus

Tallinna kahepaiksete inventuur annab ülevaate seitsme Tallinna territooriumil paikneva roheala kahepaiksetest ja nende elupaikade seisundist 2020. aastal. Lisaks liikide esinemisele antakse aruandes hinnang ka kahepaiksete kudemisveekogude ja talvituspaikade seisundile, samuti maismaaelupaikade kvaliteedile. Hinnatakse nii elupaikade potentsiaalset kui ka tegelikku sidusust ümbritsevate rohealadega ning tuuakse välja vajalikud kaitsekorralduslikud tegevused olukorra parandamiseks. Lisaks võrreldakse 2020. aasta inventuuri tulemusi varasemate uuringutega (nt. Põhjakonn 2010; Uustal 2011).

Metoodika

Kahepaiksete inventuur toimus seitsmel Tallinna rohealal: Pääsküla prügilat ümbritsev ala; Pilliroo-Põdra roheala; Veskimetsa (Kõrgepinge tänav T6 ja Tallinna Loomaaia paksunahaliste maja vaheline ala); Mõigu tiigid, sh Pühamäe järv; Vao rohekoridor (Gaasi ja Paneeli tn vaheline lõik); Merimetsa kaitseala ja selle lähiümbrus ning Meeliku tänava T5 ja Lageloo tänava T3 vaheline jäätmaa.

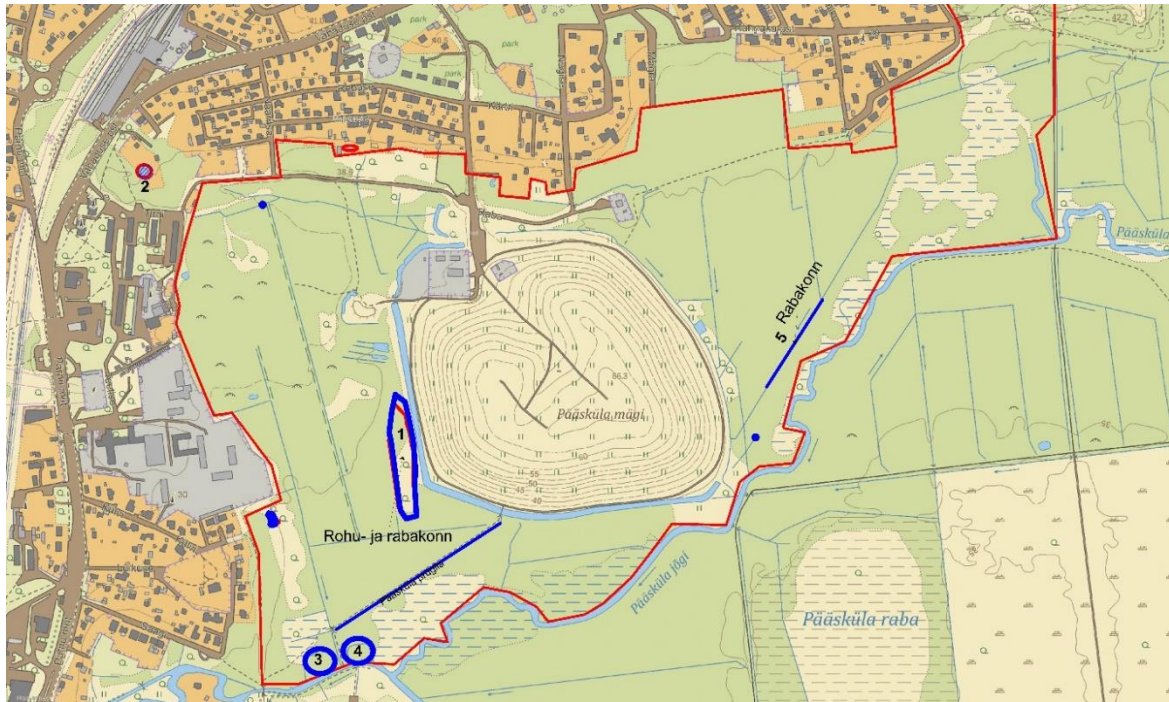
Kahepaiksete inventuur viidi läbi kahes etapis:

- (1) Aprilli välitööd toimusid tavalisemate ja laia levikuga päriskonnaliste (rohukonna *Rana temporaria*, rabakonna *R. arvalis* ja hariliku kärnkonna *Bufo bufo*) sigimisajal. Metoodikana kasutati päriskonnaliste (pruunid konnad, harilik kärnkonn) kudu ja täiskasvanud isendite loendust. Alasid, kus esimesel külastuskorral kahepaikseid või nende kudu ei leitud, külastati aprilli jooksul korduvalt, et negatiivset tulemust (liikide või ka mõne konkreetse liigi puudumist) kinnitada. Kahepaiksete sigimisaegne inventuur võimaldab kindlaks teha konnade konkreetset sigimiskohad ja hinnata liikide arvukust (iga emasloom koeb ühe kudupalli/kudunööri). Lisaks on isasloomade häälituse ja kudupallide järgi võimalik rohukonna ja rabakonna teineteisest hõlpsasti eristada. Välitööde käigus keskenduti sigivate (häälitsevate) isendite ja nende kudu loendamisele. Selleks käidi kõik uurimisalad jalgsi läbi ning märgiti GPS seadet kasutades kaardile uuritud veekogud.
- (2) Teine välitööperiood toimus juunis, kui keskenduti nii täiskasvanud vesilike, nende munade ja vastsete, aga ka päriskonnaliste kulleste esinemise kindlakstegemisele. Uurimismeetodina kasutati vesilikumunade otsimist ja kahvapüüki. Selleks käidi kõik uurimisalal aprillis ülestähendatud veekogud uuesti läbi ning igas veekogus otsiti veesisese taimestiku lehtedest vesilikumune ning tehti vähemalt 10 kahvatõmmet (suuremates veekogudes enam), et tuvastada vesilike vastsete ja/või täiskasvanud loomade ning konnakulleste olemasolu. Lisaks märgiti üles ka kõik kohatud kahepaiksed.

Tulemused

1. Pääsküla prügilat ümbritsev roheala

Pääsküla prügila roheala (joonis 1) üldmulje on kesine või pigem halb. Kuigi Pääsküla prügila on suletud, leidis nii mitmeski sellest eemal asuvas veekogus ja kraavis õililaike ning prahti. Aprillis leiti uuringuala piirest vaid 4 rabakonna ja 11 rohukonna kudupalli, samuti 1 rohukonna noor isend. Juunis lisandus 3 täiskasvanud rabakonna. Teisi kahepaiksete liike alalt ei leitud.

Joonis 1. Pääsküla prügila roheala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud).

Kõik kudupallid leiti ca 1 ha suuruselt alalt (joonis 1, veekogu nr 1; joonis 2), mis vajaks võsast ja orgaanilisest settest puhastamist (süvendamist) ning päikesele avamist. Juunikuuks oli lomp, kus kudupalle leiti 90% ulatuses kuivanud, mistõttu kullased hukkused. Kindlasti mõjutab vee liiga kiiret kadumist prügila peakraav, samuti võsa, mis kiirendab aurustumist.

Joonis 2. Pääsküla prügila peakraaviga külgnev kevadine märgala, mis suve alguseks oli suures osas ära kuivanud.

Alale võiks tekitada häilusid, nii et kevadiste veekogude ümbruses oleks puud eemaldatud, kuid mujal võiksid need alles jääda. Pääsküla prügila ala äärde jääv tiik (joonis 1, veekogu nr 2) vajab samuti prügist ja mudast puhastamist ning põõsaste eemaldamist (joonis 3).

Joonis 3. Tiik, mis vajaks prahi eemaldamist ja võsast puhastamist, et osutuks kahepaiksetele potentsiaalseks sigimispaiaks.

Joonis 4. Pääsküla jõe soodikoht, kus kahepaikseid ei leitud.

Pääsküla jõe soodikohad (joonis 4, veekogud nr 3 ja 4) võiksid oma olemuselt pakkuda kahepaiksetele sobivat sigimispaika, kuid paraku on need veekogud liigselt taimestunud ja kuivavad seetõttu liiga kiiresti ära. Veekogud vajaksid taimestikust ja orgaanilisest settest puhastamist.

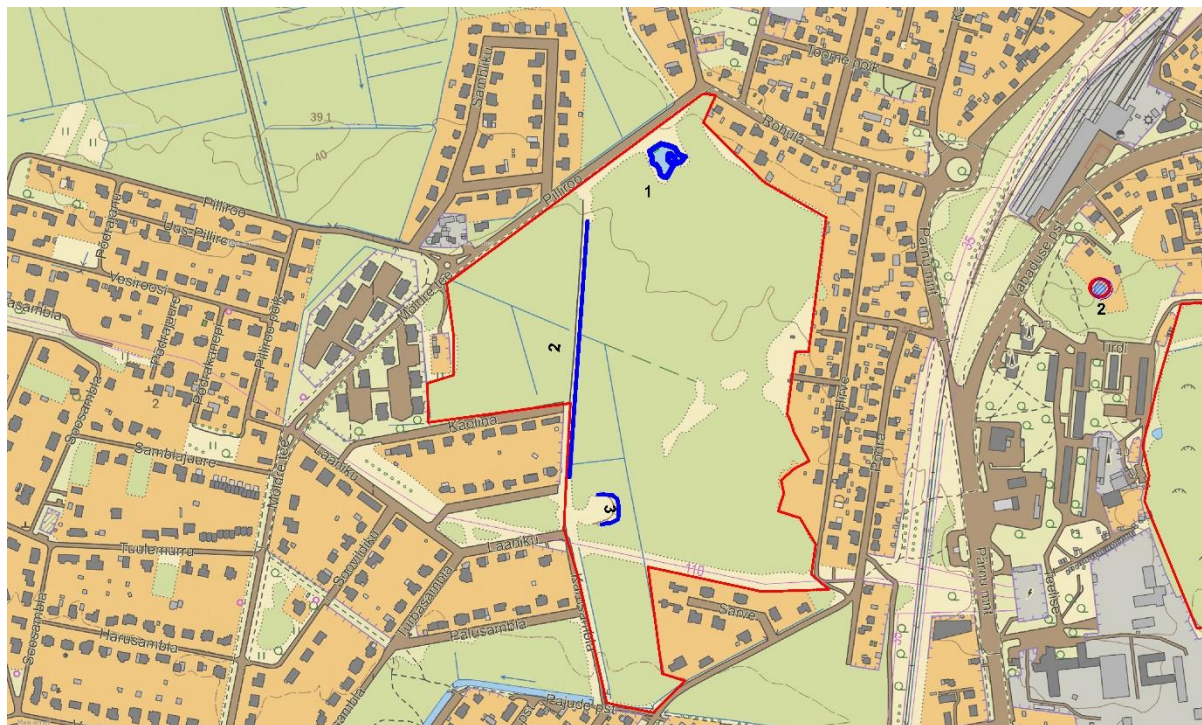
Alal on mitmeid kraave, mis oma omadustelt oleks kahepaiksetele sobivateks sigimispaikadeks. Näiteks päikesele avatud madala veega kraav (joonis 1, veekogu nr 5) ja eelkõige just kraavide ühenduskoht, kuid inventuuri käigus ei õnnestunud kudupalle ega kulleseid leida. Kraave võiks laiendada ja nende kaldaala laugemaks teha.

Kuigi varasemalt pole Pääsküla prügila ümbruses oleva roheala kahepaikseid inventeeritud, on lähedalasuvast Pääsküla rabast leitud nii harilikku kärnkonna (Ernits 1994) kui tähnikvesilikku (Põhjakonn 2015). Kui Pääsküla prügila ümbruse veekogude kvaliteeti parandada võiks eeldada ala (taas)asustamist ka nende liikide poolt. Kuna praegu saavad kahepaiksed kahe ala vahel vabalt liikuda. Samas puudub Pärnu maantee tõttu ühendus suhteliselt lähedal asuva Pilliroo-Põdra rohealaga.

Kuna Pääsküla roheala on piisavalt suure territooriumiga, siis on siin rohukonnadele sobivateks talvitumispaikadeks piisavalt kraave, samuti metsast ala tähnikvesilikele ja rabakonnadele. Alale jäävad ka prügila ümbruses paiknevad ehitised, mille müürialused ja ka ala äärde jäävate elamute keldrid võiksid pakkuda talvitumispaiku nii tähnikvesilikule kui harilikule kärnkonnale.

2. Pilliroo-Põdra roheala

Pilliroo-Põdra roheala (joonis 5) näol on tegemist üsna kuiva rabamännikuga, kus aprillis välitööde ajal leidis vaid kolm veekogu: kaks kraavi ja üks tiik (joonis 5-8). Ülejäänud kraavid olid kuivad. Kõigi veekogude seis oli halb ning alalt ei leitud mitte ühtegi kahepaikset. Varasemad andmed selle ala kahepaiksete kohta puuduvad (Uustal 2011).

Joonis 5. Pilliroo-Põdra roheala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud).

Kraav nr 2 (joonis 5 ja 6) oli madalaveeline ja 50% varjulisusega. Kraavi vesi oli õlise väljanägemisega. Kraav nr 3 oli sügav (joonis 5 ja 7), lehevarist täis ja pigem happelisema veega, mis ei sobi kahepaiksetele sigimiseks. Mitte kummaski kraavist ei õnnestunud kahepaikseid leida. Tiik (joonis 5,

veekogu nr 1 ja joonis 8) oli sellel rohealal ainuke veekogu, millel võiks olla potentsiaali kahepaiksetele sobiliku sigimisveekoguna. Tiik vajab kindlasti prahist ja pilliroost puhastamist (nii seest kui ümbert). Samuti on vaja eemaldada pajuvõsa, oksarisu ja prügi! Kuigi kevadel tundus, et see veekogu võiks sobida harilikule kärnkonnale sigimiseks, ei õnnestunud juunikuus kulleseid leida. Puhastamise järgselt võiks tiik olla sobivaks sigimispaiaks nii pruunidele konnadele, tähnikvesilikule kui ka harilikule kärnkonnale. Alal olev mets sobib talvitumispaiaks rabakonnale ja tähnikvesilikule, kraavis nr 2 saaksid talvituda rohukonnad.

Ala on Pärnu maantee tõttu täielikult Pääsküla prügilast ja rabast isoleeritud. Kui Pilliroo-Põdra roheala veekogude kvaliteet paraneb, tuleks seirata, kas ümbritsevatelt aladelt kahepaiksed siia tagasi pöörduvad. Juhul, kui alal kahepaiksete asurkonnad taastuvad, tuleks edaspidi rajada konnatunnelid, et taastada ühendus Pääsküla rabaga. Samuti võiks osaliselt toimida ühendus Harku rabaga ning veidi eemal asuva Veskimöldre alaga. Veekogu nr 1 juurde tuleks Pilliroo tänava alla rajada konnatunnel, et luua kahepaiksetele ühendus Harku raba poole jäävate aladega.

Joonis 6. Kraav nr 1, mis vajaks kaldaala laugemaks tegemist ja pajuvõsast puhastamist.

Joonis 7. Kraav nr 2, mis vajaks päikesele avamist (puude eemaldamist kaldaalalt) ning orgaanilise sette eemaldamist.

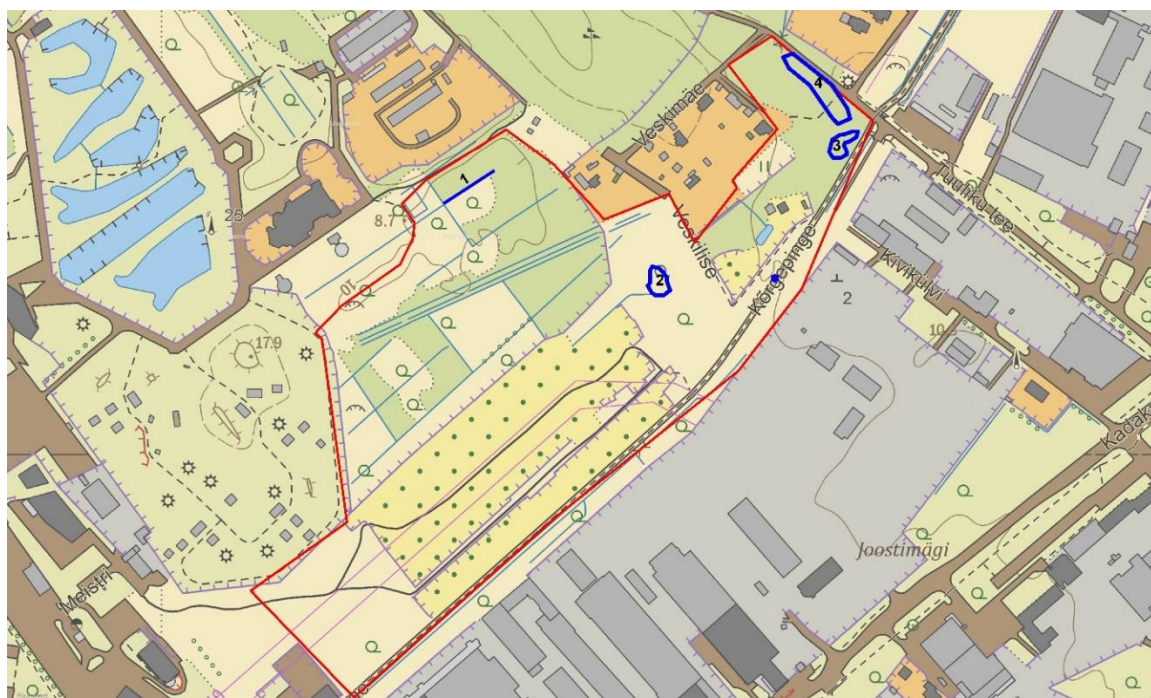
Joonis 8. Prahist ja võsast puhastamist vajav tiik.

3. Veskimetsa (Kõrgepinge tänav T6 ja Tallinna Loomaaia paksunahaliste maja vaheline ala)

Veskimetsa roheala hõlmab üsna suure osa Tallinna loomaaia territooriumist. Veekogudena olid sellel alal esindatud peamiselt kraavid ja mõned lombid (joonis 9). Ala üldmulje oli hea – eriilmelisi veekogusid leidis üsna palju, kuid kahjuks oli enamus neist liiga varjulised, madalaveelised või orgaaniliste setetega täitunud. Ühest loomaaia territooriumile jäävast kraavist (joonis 9 kraav nr 1 ja joonis 10) leiti 2 rohukonna kudupalli. Iseenesest olid paljud loomaaia territooriumile jäävad kraavid keskmise veesügavusega ning päikesele avatud, kuid ilmselt on sealne pruunide konnade populatsioon väga madala arvukusega.

Vahetult loomaaia territooriumi ja Kõrgepinge tänava vahel oli päikesele avatud raiesmikule tekkinud suhteliselt suur üleujutusala (joonis 9 veekogu nr 2 ja joonis 11), kuid ka sealt ei õnnestunud kahepaikseid leida. Juuniks oli üleujutusala ära kuivanud. Suurematest märgaladest olid alal veel selle kirdeossa jäävad veekogud (3 ja 4 joonis 9), mis olid aga täielikult võsastunud. Mõlemad veekogud – kraaviotsa üleujutused – oleksid potentsiaalseteks sigimisveekogudeks pruunide konnadele ja tähnikvesilikule (vett ca 30 cm), kuid vajaksid kindlasti võsa eemaldamist. Samuti tuleks veekogudest eemaldada sinna kogunenud oksa- ja lehevaris ning orgaaniline sete, et parandada vee kvaliteeti ning takistada selle edasist hapestumist. Väiksemast veekogust (veekogu nr 3 joonis 9 ja joonis 12) leiti juunis 1 täiskasvanud tähnikvesiliku isend. Mune ei õnnestunud leida.

Varasemalt (2010. aastal) on Veskimetsa uurimisalalt (loomaaia ja Laki tn tööstuspiirkonna vahelisel alal) leitud lisaks rohukonnale ja tähnikvesilikele veel ka harilikku kärnkonna, kelle 1 kulles tuvastati Veskimetsa lodumetsa varjulisest tiigist (MTÜ Põhjakonn 2010; Uustal 2011).

Joonis 9. Veskimetsa roheala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud).

Joonis 10. Ainus koht, kus loomaaia territooriumil leiti rohukonna kudupalle. Veekogu vajaks laiendamist, pisut süvendamist ja puude eemaldamist kaldaalalt.

Joonis 11. Päikesele avatud üleujutusala, kust kahepaikseid ei leitud. Ala vajaks pisut süvendamist ja kändude eemaldamist.

Joonis 12. Ainuke inventeeritud veekogu, kus juunis leiti tähnikvesilikku. Veekogu vajaks päikesele avamist (puude osalist eemaldamist).

Uuritud alale jäi ka üks sügavaveeline aiatiik (joonis 9 veekogu nr 3 ja joonis 13), kust kahepaikseid ei leitud. Kuivadel kevadetal pakuks see tiik vesilikele (ja ka harilikule kärnkonnale) alternatiivset sigimispäika, kui läheduses paiknev võsaalune üleujutus jääb liiga ajutiseks ja kuivab varakult. See aga eeldaks veekogust lehevarise ja muda eemaldamist.

Joonis 13. Sügavaveeline tiik, kust kahepaikseid ei leitud.

4. Mõigu tiigid, sh Pühamäe järv

Mõigu piirkonnas pole kahepaikseid varasemalt uuritud (Uustal 2011), kuid 2000. aastate esimesel kümnendil täheldati kevadeti rohukonnade arvukat rännet Ülemiste järve kanalist Kanali tee lähedalasuvatele üleujutusalaadele (Rannap suulised andmed). Mõigu inventeerimisalal leidis nii kraave, üleujutusalasid, tiike-väikejärvi, mille seisundid olid kahepaiksetele sobivate sigimiskohtade seisukohast pigem kehv (joonis 14). Tartu maanteest Mõigu kalmistu poole jääva tiigi kaldad (joonis 14, veekogu nr 1) olid väga tihedalt roostunud. Aprilli välitööde käigus kahepaiksete sigimistegevust selles veekogus ei täheldatud. Väikese järve mõõtu tiigid võiksid sobida nii harilikule kärnkonnale kui nt rohelistele konnadele sigimiseks, kuid ka juunis ei leitud veekogudest ühtegi liiki kahepaikseid.

Mõigu piirkonnas pole kahepaikseid varasemalt uuritud (Uustal 2011), kuid 2000. aastate esimesel kümnendil täheldati kevadeti rohukonnade arvukat rännet Ülemiste järve kanalist Kanali tee lähedalasuvatele üleujutusalaadele (Rannap suulised andmed). Mõigu inventeerimisalal leidis nii kraave, üleujutusalasid, tiike-väikejärvi, mille seisundid olid kahepaiksetele sobivate sigimiskohtade seisukohast pigem kehv (joonis 14). Tartu maanteest Mõigu kalmistu poole jääva tiigi kaldad (joonis 14, veekogu nr 1) olid väga tihedalt roostunud. Aprilli välitööde käigus kahepaiksete sigimistegevust selles veekogus ei täheldatud. Väikese järve mõõtu tiigid võiksid sobida nii harilikule kärnkonnale kui nt rohelistele konnadele sigimiseks, kuid ka juunis ei leitud veekogudest ühtegi liiki kahepaikseid.

Koidu talu vahetus läheduses on väike järv, mis on pilliroogu täis kasvanud ja võsaga ümbritsetud (joonis 14 veekogu nr 3). Konnade kudu sellest veekogust ei leitud.

Joonis 15. Suure üleujutusega märgala Vana-Tartu maantee ääres. Ala tuleks päikesele avada (puunoorendikust puhastada) ja osaliselt süvendada.

Koidu talust lõunas paiknevas lombis (joonis 14 veekogu nr 4 ja joonis 16) oli aprillis niivõrd vähe vett, et kahepaiksete sigimist ei täheldatud.

Joonis 16. Lomp, kus oli kahepaiksetele sigimiseks liiga vähe vett.

Inventeeritud ala lennujaama poole jäävast suurest ja sügavast kanalitesüsteemist kahepaikseid ei leitud. Küll aga jäi alale võsaga ümbritsetud tiik (joonis 14, veekogu nr 10 ja joonis 17), mis vajaks võsast ja prahist puhastamist. Aprillis pruunide konnade kudupalle ei leitud, kuid juunikuise kahvamise käigus leiti 1 rohukonna kullas.

Joonis 17. Aiaga ümbritsetud võsane ja prahine tiik, mis vajaks puhastamist.

Selle tiigi lähikonda jääb ka umbes 15-20 cm sügavuse veega looduslik häilukoht (joonis 14 veekogu nr 9 ja joonis 18), kust aprillis leiti üks rohukonna kudupall. Ka see veekogu vajaks võsast puhastamist, et tagada avatus päikesele ja vee pikemaajalisem püsimine.

Kanali tee poolsesse külge jäävast tehisjärvest ja kanalist (joonis 14 veekogud nr 6, 8), samuti teisest tehisjärvest (joonis 14 veekogu nr 5) kahepaikseid ei leitud. Mõlemad järved on väga eutrofeerunud ja pilliroogu täis kasvanud. Samas, järve vahetus läheduses asuvast lodukohast leiti 22 rohukonna kudupalli (joonis 14, veekogu nr 7). See veekogu osutus nii Mõigu tee tiikide kui ka kogu Tallinna kahepaiksete inventuuri kõige kudupallide-rohkemaks kohaks. Soovituslik oleks lodukoha ümbrusest raadata võsa ning osa alast veidi süvendada, kuna kahjuks oli juuni kuuks lodu ära kuivanud ja kudupallid hukkunud. Tähnikesilikke ega teisi kahepaiksete liike ei õnnestunud alalt leida.

Tähnikesilikele ja ka rabakonnadele on sobilikeks talvitumispaiakadeks Mõigu kalmistu võsastunud ala ning veekogu nr 9 ümbrusesse jääv võsastunud ala. Samuti leidub kalmistu poolisel alal ehitisi, mille müürid-keldrid pakusid talvitumispaiaka harilikule kärnkonnale ja tähnikesilikele. Pühamäe järve kallas ning ka lennujaama poolisel alal olevad järved-kanalid pakuvad talvitumispaiaka rohukonnale. Konfliktseks kohaks on kindlasti suure liikluskoormusega Tartu maantee, mis jagab Mõigu roheala kaheks eri osaks, mida kahepaiksed ei suuda ületada. Vajalik oleks Tartu maanteele rajada konnatunnelid. Samuti võiks seda kaaluda ka Vana-Tartu maantee osas. Sel juhul võiks saada kogu roheala ühendatud nii Ülemiste järve kallastele jäävate aladega kui ka Rae raba poole jääva märgalaga.

Joonis 18. Häilukoht, kus leiti pruune konnasid.

5. Vao rohekoridor (Gaasi ja Paneeli tn vaheline lõik)

Üldiselt võib öelda, et Vao rohekoridori seisund on väga halb. Oluliseks märksõnadeks on siin “tihe võsa” ja “ehituspraht”, mis vajaks võimalikult suurel määral eemaldamist, et tekiks enam kahepaiksetele sigimiseks sobilikku päikesele avatud veealaid. Varasemalt pole sellel alal kahepaikseid inventeeritud (Uustal 2011).

Joonis 19. Vao rohekoridori inventuuriala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud).

Vao rohekoridori läbib kõrgem põndak või tamm, millest mõlemale poole jäävad sügavad kraavid.

Kraavidest on tammist mõlemale poole tekkinud üleujutusala. Paneeli tänava poolses osas on kraaviotstesse tekkinud suured üleujutusala, mis aga samas on väga tihedalt võsastunud ja roostunud (joonis 19 veekogud nr 1 ja 2). Suur osa Vão rohekoridori sügavaid kraave on tugevalt võsastunud ja prahistatud (joonis 20), mis ei paku kahepaiksetele sigimiseks sobivaid tingimusi.

Joonis 20. Vaade võsastunud kraavikoridorile Vão rohealal.

Joonis 21. Vão rohealal leidub mitmeid madalaveelisi tiike, mis võsa raadamise järgselt võiks pakkuda sobivaid sigimistingimusi pruunidele konnadele ja tähnikvesilikule.

Samas leitud ala keskelt risti läbiva jalgte ümbruses madalama veega ja veidi enam avatud madalaveelisi tiike (joonis 19 veekogu nr 3-5 ja joonis 21), mis võiksid võsa eemaldamise järgselt pakkuda sobivaid sigimispaidasid pruunidele konnadele ja ka tähnikesilikule.

Gaasi tänava poolsesse ossa jääb suurem märgala (Joonis 22 veekogu nr 6), kust küll aprillis kahepaikseid ei leitud, kuid kus juunis leiti kaks tähnikesiliku täiskasvanud isendit ja üks viljastamata muna. Pärast võsa raadamist (veekogu seest ja ümbert) ning prahi eemaldamist võiks antud veekogu omada suurt potentsiaali nende kahepaikseliikide sigimispaidana. Lisaks leitud Vao rohekoridori alal kahepaiksetele talvitumiseks nii piisavalt kõrgemaid metsaseid põndakuid, kraave ja kunagiste ehitiste müüride jäänuseid.

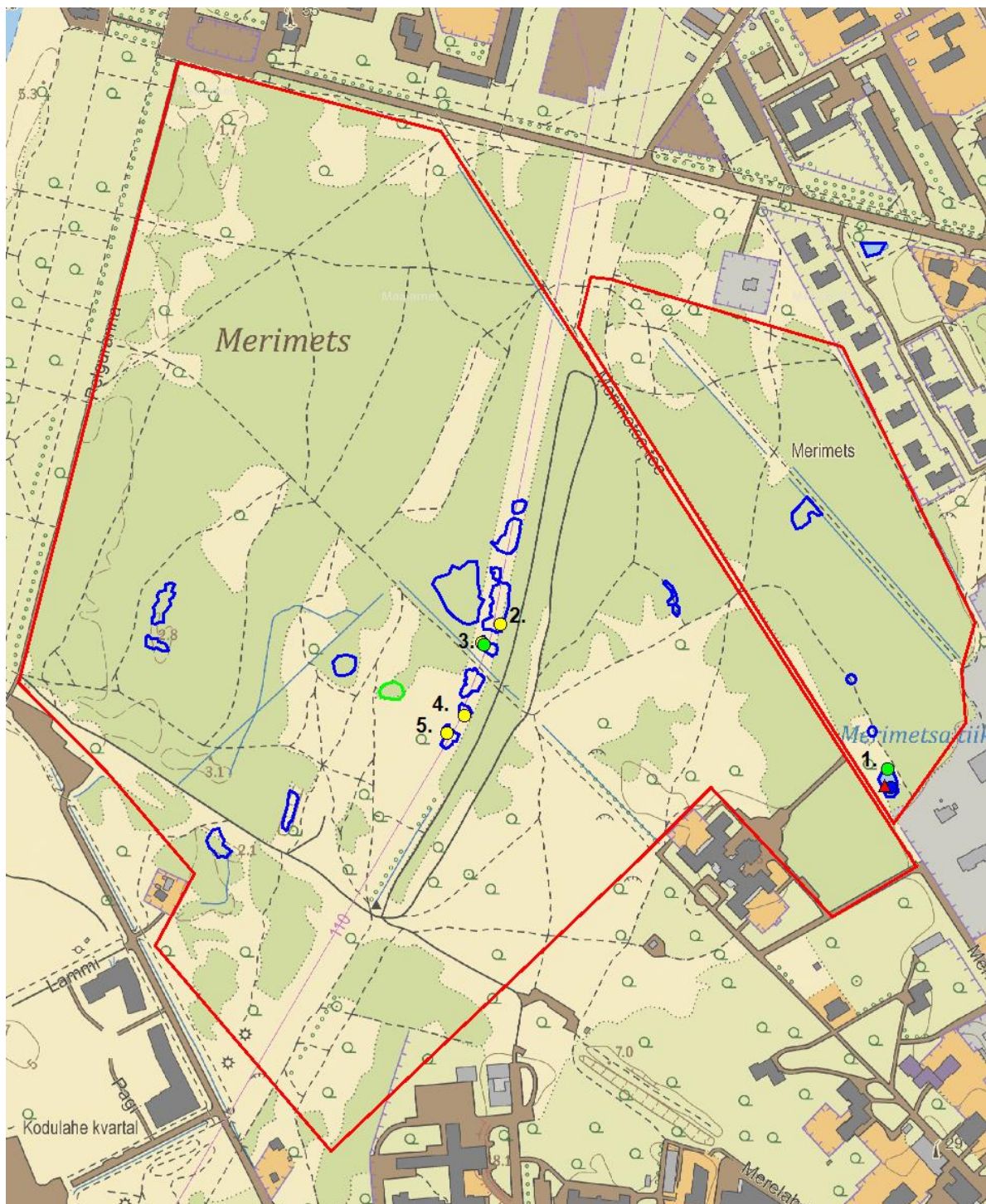

Joonis 22. Gaasi tänava äärne märgala.

Kuna Vao rohekoridorist ca 500 m põhja pool asub samuti isoleeritud tähnikesilike asurkond, siis tuleks need kaks ala omavahel rohekoridoriga ühendada. Selleks, et ümbruskonna rohealade vaheline sidusus paraneks, võiks Paneeli tänava alla rajada konnatunnelid ühendamaks Vao paemurru ja Pirita jõe ning Linnaaru raba poole jäävaid rohealasid.

6. Merimetsa kaitseala ja selle lähiümbrus

Merimetsa kaitsealal leitud kevadise suurvee ajal (aprillis) suurel hulgal erinevaid märgalasid: nii üleujutatud lodumetsa, kraave kui ka lompe (joonis 23). Paraku on suurem osa märgaladest liiga varjulised (võsastunud), liigselt taimestunud või mudastunud ning seetõttu liiga ajutised (kuivavad enne kulleste moonet) või kraavivõrgu poolt mõjutatud. Seepärast oli enamus veekogudest juuni alguseks kuivanud ja kahepaiksete kudu/kullesed hukkused.

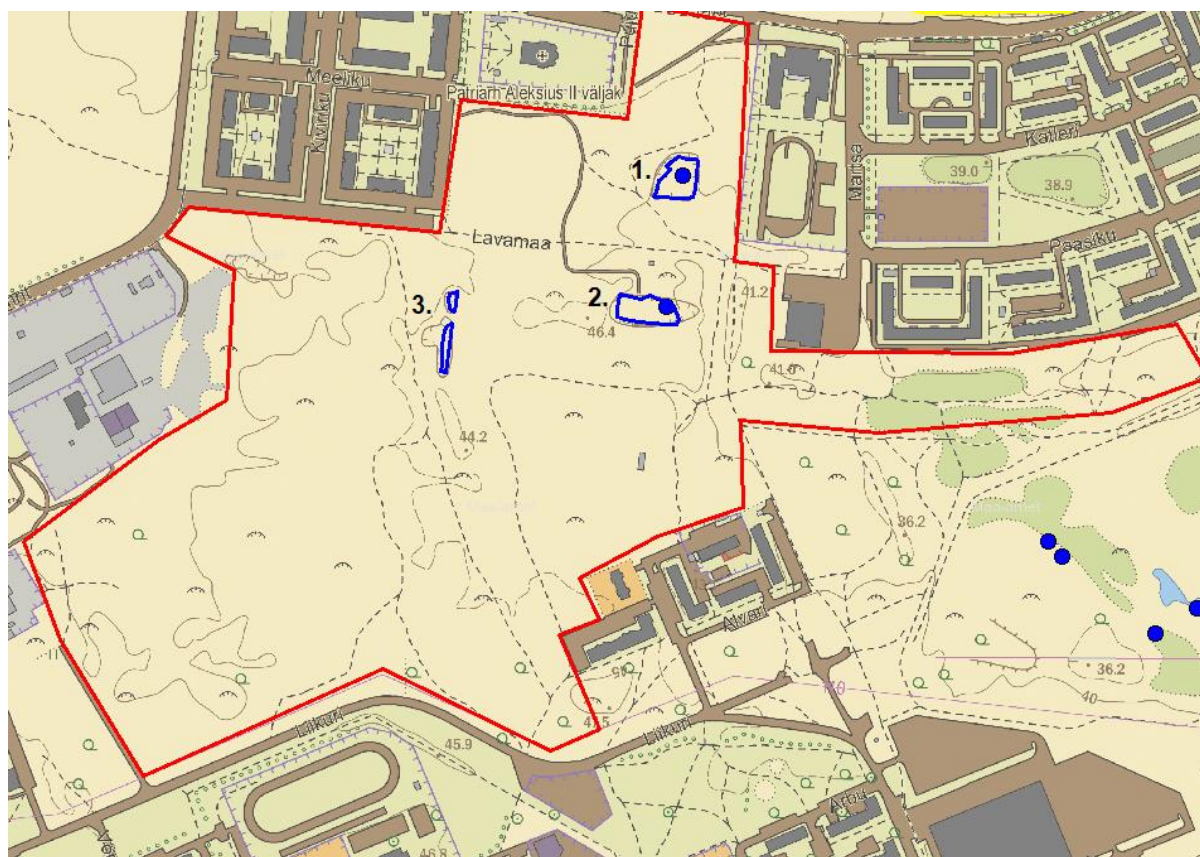
Joonis 23. Merimetsa inventuuriala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud). Kollane punkt – rohukonna leiukoht, roheline punkt – rabakonna leiukoht, punane kolmnurk – harilik kärnkonna ja sinine punkt – tähnikvesilikule leiukoht.

Ainus veekogu, kus kahepaiksete sigimine õnnestus, oli hipodroomi kõrval asuv tiik, mis on küll varjuline, väga mudane ja prahistatud, kuid pakub siiski kahepaiksetele – eriti harilikule kärnkonnale – sobivat sigimispaika. Nimetatud tiigist (joonis 23 veekogu nr 1) leiti ka rabakonna ja tähnikvesilikke. Mitmed ajutised veekogud (veekogud 2-5 joonis 23), kus toimus aprillis rohu- ja/või rabakonna sigimine, asusid otse kõrgepingeliini all. Enamus neist lompidest olid aga juuni alguseks kuivanud, mistõttu sigimine ebaõnnestus. Seetõttu ei õnnestunud ka tähnikvesilikke neist lompidest juuni alguses leida.

Merimetsa metsa- ja märgalade kompleks on küllalt suurepindaline ning suurematest teedest killustamata. Kuigi kahepaiksetele sobivaid maismaa elupaiku ja talvituskohti on piisavalt, on sigimisveekogude kvaliteet samas väga madal. See on ilmselt ka põhjuseks, miks säilinud asurkonnad on siin väikesed ja madala arvukusega. Harilikud kärnkonnad, keda leiti sigimas vaid hipodroomi kõrval asuvas tiigis, talvituvad metsalal ja/või hipodroomi hoonete vundamendialustes, keldrites jms. kohtades. Rohukonnad leiavad talvitumispaika suuremates kraavides ning rabakonnad ja tähnikvesilikud talvituvad metsaaladel. Kuna Merimetsa kaitseala on üldjoontes kahepaiksetele väga sobiv elupaik, tuleks siiski kiiremas korras siinsete veekogude seisundit parandada, et kahepaiksed sellelt alalt täielikult ei kaoks. Oluline on ka säilitada kahepaiksete vaba liikumine Merimetsa ja Mustjõe alade vahel.

7. Meeliku-Lageloo tänavate vaheline jäätmaa

Tegemist on paepealse alaga, kus leidub väga vähe veekogusid. Ainsateks veekogudeks on need, mis on tekkinud vanadesse järsukaldalistesse paemurru aukudesse ((joonis 24 veekogud 1-3).

Joonis 24. Lageloo-Meeliku inventuuriala (punasega piiritletud ala) ja uuritud veekogud (sinisega tähistatud). Sinine punkt – tähnikvesiliku leiukoht.

Veekogu nr 3 on ajutise iseloomuga, veekogud 1 ja 2 aga alalised (joonis 24). Aprillis oli veekogu nr 3 madalaveeline, mis juuniks oli täielikult ära kuivanud. Sellest veekogust kahepaikseid ei leitud. Kõigil kolmel juhul on tegemist selgeveeliste, kaladeta ja mitmekesise veesisese taimestikuga veekogudega. Veekogus nr 3 kahepaikseid ei leitud, küll aga sigisid tähnikvesilikud veekogus nr 1 ja 2. Kuna tegemist on endiste paemurdudega, siis leidub otse sigimisveekogu kaldaalal tähnikvesilikele mitmeid sobivaid talvituskohti (paeplaatide vahelisi pragusid). Teisi kahepaikseid alalt ei leitud, samuti ei leitud teisi kahepaikseid ka läheduses asuvast Tondiraba loodava pargialalt (Rannap jt. 2020).

Kuna Meeliku-Lageloo tähnikvesilike asurkond sõltub praegu suuresti vaid kahest sigimisveekogust, siis tuleks veekogu nr 3 prahist puhastada ja pisut süvendada, et sigimispaiku oleks rohkem.

Veekogusid ümbritsev ja nende vahele jääv ala tuleb säilitada rohealana – vastasel juhul ei jää tähnikvesilike asurkond siin püsima. Samuti tuleb tagada ühendus sigimisveekogudest põhja poole jääva Maarjamäe metsaga ning ca 500 m kaugusele kagusse jääva Tondiraba pargialaga, kus samuti esineb väikesearvuline tähnikvesilike asurkond (joonis 24).

Kokkuvõte

Tallinna linna territooriumile jäävate kahepaiksete populatsioonide seisund on kõikide liikide puhul väga halb. Kuigi seitsme uuritud ala peale kokku õnnestus leida nelja liiki kahepaikseid – rohukonna, rabakonna, harilikku kärnkonna ja tähnikvesilikku (tabel 1), on nende liikide asurkonnad enamasti väga väikesed ja killustunud. Enim leitud aladel tähnikvesilikku ja rohukonna – mõlemad liike leiti 4-lt alalt (tabel 1). Ainus uuritud ala, kust leiti kõiki nelja liiki kahepaikseid, oli Merimetsa kaitseala. Tegemist on kõigist uuritud aladest suurima ja kompaktseima elupaigakompleksiga, mis on senini säilinud liiklusrohketest teedest killustumatu tervikuna.

Kõigil uuritud aladel on suurimaks probleemiks kvaliteetsete sigimisveekogude puudus. Olemasolevad veekogud on võsastunud (liialt varjulised), mudastunud (vesi on hapnikuvaene ja veekogud kuivavad liiga kiiresti) või reostunud/prahistatud. Selleks, et tagada kahepaiksete populatsioonide säilimine Tallinna rohealadel, pidurdada nende seisundi halvenemist ja viia arvukus tõusutrendi, on vaja kiiremas korras taastada kvaliteetsed sigimisveekogud. Järgmiste sammudena tuleks tagada maismaaelupaikade säilimine ja seda võimalikult suurtel aladel ning ka säilinud asurkondade sidusus.

Tabel 1. Inventeeritud rohealadelt 2020. a. leitud kahepaiksed.

Ala	Tähnikvesilik	Harilik kärnkonn	Rohukonn	Rabakonn
Pääsküla prügil	0	0	11 kudu, 1 subad	4 kudu, 3 ad
Pilliroo-Põdra	0	0	0	0
Veskimetsa	1 ad	0	2 kudu	0
Mõigu	0	0	23 kudu	0
Väo	2 ad, 1 muna	0	0	0
Merimetsa	4 ad, 4 muna	ca 100 ad, >100 kullest	15 ad, 11 kudu	8 ad, 2 kudu
Lageloo-Meeliku jäätmaa	1 ad, >80 muna	0	0	0

Kasutatud kirjandus

- Ernits, P. 1994. Kahepaiksed ja roomajad Tallinna ümbruse soometsades. XVII Eesti looduseuurijate päeva ettekannete kokkuvõtted. Tartu, lk. 78-79.
- MTÜ Põhjakonn, 2015. Pääsküla raba kahepaiksete inventuur ja soovitusel ala väärtuse tõstmiseks kahepaiksete jaoks. Aruanne SEI-Tallinnale.
- Rannap, R., Jürgenson, M., Soomets, E. 2020. Tondiraba kahepaiksete ja roomajate inventuur (projekti aruanne).
- Uustal, M. 2011. Andmeid Tallinna faunast aastatest 1980–2010. Säätva Eesti Instituudi väljaanne nr 17, Tallinn, 85 lk.